Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 8 maja 1935 r.- 1279.-

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

II-GA KONFERENCJA MINISTRÓW SPRAW ZAGR. TRZECH PAŃSTW BAŁTYCKICH W KOWNIE.

Skład delegacyj Litwy, Łotwy i Estonji na konferencję.

"Liet.Aidas" Nr.103 /V.1935/:Elta z Kowna donosi, iż dnia 5 maja 1935 r. przybyły do Kowna estońska i łotewska delegacja na drugą konferencję ministrów Spraw Zagr. trzech państw bałtyckich. W skład delegacji estońskiej wchodzą: estoński minister S.Zagr. Seljamaa, wiceminister S.Zagr. Laretei, poseł estoński w Kownie p.Leppik oraz ekspert dr.Kaasik.

W skład delegacji łotewskiej wchodzą: generalny sekretarz łot. M.S.Z. Munters, poseł łotewski w Kownie p.Seja, poseł łotewski w Tallinie p.Lepinsz, kierownik wydz.bałtyckiego łot.M.S.Z. Vigrabs, kierownik protokułu oraz wydz.administracyjnego łot.M.S.Z. p.Kampe.

W skład delegacji litewskiej wchodzą: minister Spr.Zagr. p.S. Lozoraitis, dyrektor Departamentu Politycznego lit.M.S.Z., minister pełnomocny p.Urbszys, poseł litewski w Tallinie p.Dailide, poseł litewski w Rydze p.Vileiszys, poseł litewski w Pradze Turauskas, kierownik wydz.Wschodniego Bredikis oraz eksperci: pp.Norkaitis, Żalkauskas, Krivickas i Kuzminskas. Funkcje sekretarza delegacji litewskiej pełni p.Baczkis.

Program dnia 6 maja przedstawia się następująco: wizyta członków delegacji łotewskiej i estońskiej u min.Lozoraitisa, premjera Tubelisa oraz prezydenta Smetony. Na godz.11 m.30 wyznaczone jest pierwsze posiedzenie, zaś na godz.16-tą drugie. O godz.18-tej przewidziana jest uroczystość w ogródku Muzeum Wojskowego. Program dnia 7 maja przedstawia się, jak następuje: godz.10 - trzecie posiedzenie, godz.12-ta przyjęcie u prezydenta Państwa, godz.16-ta - czwarte posiedzenie konferencji, godz.23 - raut u min.Lozoraitisa. W dniu 8 maja o godz.10 - piąte posiedzenie, o godz.14 zebranie u min.Lozoraitisa, zaś o 17-tej u premjera Tubelisa. Dnia 8 maja wieczorem delegacje łotewska i estońska opuszczą Kowno.-

Przemówienie powitalne lit.ministra S.Zagr. Lozoraitisa.

W dn.6 maja 1935 r. minister Lozoraitis, otwierając II-gą konferencję ministrów Spraw Zagr. państw bałtyckich wygłosił przemówienie, w którem powitał członków przybyłych delegacyj oraz zaznaczył, że idea, która skłoniła trzy państwa bałtyckie do podpisania umowy o wzajemnej współpracy w dn.12 września 1934 r. i która niejednokrotnie jeszcze spowoduje wspólne narady - jest ideą wolności, bezpieczeństwa i zbliżenia bałtyckiego. Ogólny rzut oka na sytuację polityczną daje możność skonstatowania, iż najpoważniejszem zadaniem narodów i państw jest obecnie uporządkowanie bezpieczeństwa i utrwalenie pokoju. W związku z tem powstają coraz to nowe projekty,które były omawiane i które niewątpliwie stanowią najważniejszy objekt obecnej konferencji. Można zaryzykować twierdzenie, iż pomiędzy trzema państwami bałtyckiemi winna egzystować solidarność interesów, nawet w odniesieniu do tych trudności, które możnaby nazwać trudnościami przejściowemi, które jednak posiadałyby charakter niebezpieczeństwa grożącego dla któregoś z trzech państw. "Mnie osobiście - oświadczył min.Lozoraitis - byłoby trudno widzieć sytuację któregoś z trzech państw, które znalazłoby się w trudnej sytuacji, gdyby dwa państwa pozostałe były obojętne w odniesieniu do bezpieczeństwa dotyczącego całego obszaru bałtyckiego. Nie mogę nawet sobie wyobrazić, abyśmy przy omawianiu interesujących nas tematów mieli nie wykazać najlepszej współpracy oraz wzajemnego zrozumienia się.-

Oświadczenia estońskiego ministra Seljamaa i łot.wicemin.Muntersa.

Radjo Kowieńskie /z 7.V.1935/donosi, iż w czasie posiedzenia konferencji ministrów S.Zagr. trzech państw bałtyckich, odbytego w dn. 7 maja w Kownie estoński minister S.Zagr. p.Seljamaa wygłosił przemówienie, w którem zaznaczył, że wydarzenia polityczne ostatnich miesięcy wymagają od polityków międzynarodowych dużego naprężenia, zaś od trzech państw bałtyckich czujności i stałego kontaktowania się. Konferencja winna przestudjować obecną sytuację w Europie i znaleść drogę do zagwarantowania własnej niepodległości oraz pokoju.

Kierownik delegacji łotewskiej p.Munters podkreślił, iż od czasu ostatniej konferencji na terenie międzynarodowym zaszło wiele poważnych wydarzeń, jak porozumienie angielsko-francuskie, konferencja w Stresie, pakt francusko-sowiecki. Dlatego też państwa bałtyckie nie mogą ustosunkować się obojętnie do tego paktu. Dla polityki państw bałtyckich są dwie okoliczności: winna ona być niezależna, lecz jednocześnie niezależność ta musi być nacechowana charakterem twórczym, unikając bierności.

"Berliner Tageblatt" o różnicy zdań pomiędzy Łotwą i Estonją.

"Berliner Tageblatt" /z V.1935/w depeszy z Kowna donosi, że na konferencji ministrów S.Zagr. państw bałtyckich w Kownie dyskutowana była sprawa przystąpienia tych państw do systemu paktu wschodnio-europejskiego, jednakże kwestja ta nie została załatwiona.

W dyskusji wyłoniła się różnica poglądów między Litwą z jednej a Łotwą i Estonją z drugiej strony. Podkreślił to w przemówieniu swem min.Lozoraitis, oświadczając, że państwa bałtyckie różnią się w ocenianiu ważności zagadnień politycznych. "Berliner Tag." zaznacza nadto, że oferta sowiecka do państw bałtyckich zdaje się nie mieć żadnych widoków powodzenia.-

Komunikat urzędowy w sprawie konferencji bałtyckiej w Kownie.

/Pat.V.1935/:Z Kowna donoszą, iż ogłoszony tam został urzędowy komunikat w sprawie konferencji ministrów Spraw Zagr. trzech państw bałtyckich, który głosi, co następuje: "Na posiedzeniu przedpołudniowem dn.7 maja nastąpiła wymiana poglądów w sprawie projektu pokojowego rozstrzygnięcia zatargów. Projekt ten był przedstawiony przez rząd estoński na pierwszej konferencji państw bałtyckich w Tallinie. Projekt przekazano rzeczoznawcom prawnym.

Następnie na zasadzie umowy z dn.12 września 1934 r. omówiono i uchwalono parę projektów dotyczacych współpracy placówek dyplomatycznych i konsularnych trzech państw bałtyckich. Omawiano także sprawę wspólnego przedstawicielstwa trzech państw bałtyckich w międzynarodowem Biurze Pracy. Wreszcie ministrowie omówili zagadnienie ulg w komunikacji osobowej między państwami bałtyckiemi i wymienili poglądy na rozmaite zagadnienia gospodarcze oraz wymiany handlowej pomiędzy państwami bałtyckiemi i innemi".-

"Lietuvos Aidas" o drugiej konferencji bałtyckiej w Kownie.

"Liet.Aidas" Nr.103 z 6 maja 1935 r. w artykule wstępnym, poświęconym drugiej konferencji ministrów S.Zagr. trzech państw bałtyckich w Kownie wyraża zdanie, iż prace konferencji pójdą w kierunku zacieśnienia stosunków bałtyckich oraz zagwarantowania pokoju i ustosunkowania się względem aktualnych problemów europejskich. Sprawy bezpieczeństwa stanowią podstawowy problem bałtyckiej polityki zagranicznej. Problem bezpieczeństwa w równej mierze dotyczy wszystkich trzech państw bałtyckich. Możnaby twierdzić, iż Litwa pod tym względem znajduje się w gorszej sytuacji, jednak bliższe zbadanie stosunków geopolitycznych wskazuje, iż różnice te są bardzo małe i odnoszą się jedynie do kwestji czasu, bo, gdy dziś niebezpieczeństwo grozi Litwie, jutro będzie ono groziło Łotwie, zaś pojutrze- Estonji. Dlatego też wszystkie trzy państwa bałtyckie winne być jednakowo zainteresowane we wzajemnem bezpieczeństwie i dbać o jego wzmocnienie. To właśnie jest podstawą współpracy państw bałtyckich. Idąc razem, państwa bałtyckie nietylko kilkakrotnie powiększają swe bezpieczeństwo, lecz także pomnażają swe znaczenie polityczne.

Ma się wrażenie, iż zbliżenie bałtyckie jest tym jedynym sposobem, który może wywieść państwa bałtyckie bez specjalnych wstrząsów z ogólnego panującego dzić w Europie zamieszania.-

Dr.A.Pakalniszkis o drugiej konferencji bałtyckiej w Kownie.

"Rytas" Nr.102 z 6.V.1935 r.zamieszcza artykuł dr.A.Pakalniszkisa /dr.L.Bistrasa?/, w którym, pisząc na temat odbywającej się w Kownie konferencji bałtyckiej wyraża zdanie, że konferencja będzie musiała rozpatrzeć kwestję ustosunkowania się względem paktu wschodniego, w odniesieniu do którego zaszły ostatnio pewne zmiany. Wypowiedzenie się Niemiec za paktem wschodnim wytworzyło nową konjunktu-

rę. Odbywająca się obecnie w Kownie konferencja bałtycka jest w tem szczęśliwem położeniu, iż posiada już gotowy tekst porozumienia francusko-rosyjskiego, co posiada wielkie znaczenie w dziedzinie bezpieczeństwa bałtyckiego. Nie należy jednak przeceniać tego porozumienia, jako czynnika pokojowego, gdyż negatywne stosunkowanie się Niemiec do każdego kolektywnego gwarantowania pokoju utrzymuje na wschodzie Europy sytuację wciąż jeszcze niejasną. Doniosłe znaczenie dla Bliskiego Wschodu posiada również ustosunkowanie się Polski względem paktu wschodniego.

To też może dobrze by uczyniła konferencja, gdyby rozważyła wszystkie możliwości wciągnięcia Polski do pracy nad konsolidacją pokoju nad Bałtykiem. Zadaniem konferencji jest odnalezienie sposobu zrealizowania tego planu, gdyż, zdaje się, że nie jest to niemożliwe.

Zaznaczyć tu należy, iż agresywność Niemiec zagraża nietylko Litwie, lecz także i wszystkim innym państwom bałtyckim, nie wyłączając Polski. To też ta agresywność niemiecka i wspólne niebezpieczeństwo mogłyby stworzyć tę podstawę, któraby umożliwiła odnalezienie dla tych państw wspólnego języka. Chwila obecna zdaje się być dla tego rodzaju akcji dogodną. Z chwilą pozyskania współpracy Polski sprawa bezpieczeństwa tych państw uległaby znacznej naprawie, zaś kwestja paktu Wschodu mogłaby być rozstrzygnięta na warunkach bardziej możliwych do przyjęcia.

Podkreślając w dalszym ciągu duże znaczenie konferencji bałtyckiej w Kownie, dr.Pakalniszkis wyraża zdanie, iż należy życzyć, by akcja bałtycka szła nietylko w kierunku utrwalenia wzajemnych stosunków, lecz także, by stawała się coraz bardziej ekstensywna, a więc, aby wciągała w swą sferę coraz to nowych członków, których interesy skłaniają do połączenia się z ententą pokojową.-

"Lietuvos Żinios" o konferencji bałtyckiej w Kownie.-

"Liet.Żinios" Nr.102 z 6.V.1935 r. zamieszczają artykuł wstępny na temat drugiej konferencji ministrów S.Zagr. krajów bałtyckich w Kownie, wktórym wyrażają zdanie, iż pokojowe prace tej konferencji posiadać może znaczenie dla pokoju ogólnego.-

Konferencja prezydjum bałtyckiej Ententy Prasowej w Kownie.

Prasa kowieńska /z 6.V.1935/donosi, iż jednocześnie z konferencją ministrów Spra Zagr. krajów bałtyckich otwarta została w Kownie konferencja prezydjum bałtyckiej Ententy Prasowej. Na konferencji tej Łotwę reprezentuje dyrektor łot.agencji telegraficznej Berzinsz, Estonję - dyrektor estońskiej agencji telegraficznej Kornele i Litwę - dyrektor Dailide.-

IV.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Potępienie karykatury "Kuntaplisa" przez "Literaturos Naujenos".

"Dzień Polski"Nr.55 /V.1935/zamieszcza przedruk artykułu "Literaturos Naujenos" p.t."Wyścig o rekord nietaktu":

"Są rozmaite sposoby i metody walki z przeciwnikiem.Ktoś np., spotkawszy przeciwnika lub znienawidzonego człowieka,wkłada rękę do kieszeni i tak pokazuje figę.

Wiejskie baby potrafią, aby - w ich mniemaniu - ostatecznie zgnębić przeciwniczkę,odwrócić się plecami,nachylić i podnieść suknię.

Czy trzeba dodawać,że taka nadmiernie wojownicza babulka poniża tylko siebie?"Podobne przykłady wojowniczości bez miary i taktu lubią pokazywać, niestety,nietylko wiejskie kobieciny. Np."Kuntaplis"niedawno umieścił niesmaczną i nawet dla wielu niewątpliwych patrjotów lit.nieprzyjemną,a dla Polaków obraźliwą karykaturę.Następnie "Kuntaplis"umieścił w najwyższym stopniu poniżającą karykaturę na Piłsudskiego, którego nawet W.Gustainis, niewątpliwy patrjota litewski, określił, jako symbol czci i ucieleśnienia potęgi Narodu Polskiego. Karykatura owa wywarła nader przykre wrażenie na wielu Litwinach. Taki sposób nie jest etyczny. Polaków to nie poniża, zaś Litwinom, delikatnie mówiąc, zaszczytu nie przynosi.

Jest to na wzór owych babulek wiejskich, wystawienie pewnej części ciała".-